

**Nauicula siue speculum fatuoru[m] Prestantissimi
sacraru[m] literaru[m]**

Geiler von Kaysersberg, Johannes

Argentorati, 24. Jan. 1513

40 Jnquieto[rum] (Vngerüwig narren) Propter detract[i]o[n]es alio[rum].
Nole. Occassiones detractionu[m] no[n] amouere: non resistere: no[n]
q[ui]escere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70346](#)

Inquietorum

ces. **G**os dicitis me prudētem: ego video q̄ inutilia h̄cupisca & appē
tām noctura. Saluti mee necessaria amitto: & mitto straria: in ociosi
tābo/vanitati & q̄d peius est in pñciosis opib⁹ totū tpa expendo:
Quare ḡ me in nullo laudabile mendaciter laudare pñumpstis. Rez
cedite a me: q̄z pñlum & pñortū vestꝝ vilipēdo: quō em̄ in vobis pñfiz
dere possum/ q̄ in tñalib⁹ tanq̄ minus necessarijs mibi fidel⁹ pñulat⁹
q̄ de necessarijs aie mee saluti metā impie seduristis. Utinā sic sacerē
oēs plati/tales piculosissimos homines, pñcul abūciendo/quo cautores
essent. Rogemus.

Feria. v. cene domini. xij. Aprilis.

Stultorū infinitus est numerus. Eccl. i. Euangeliū.

Quidragesima turba est inquietorū (Ungerū wig narrē) To
lerare nō potētes detractorū liguas. Dinoscūt bi tribō nol.
Prima nola est: occasioñes detractionū nō amouere:
Sunt q̄ ingeñ q̄rulan̄ sup detractōib⁹ sibi factis: s; nō co
gnoscūt q̄ ipi taliū occasioñē pñstant. Volūt b̄ e fami castitatis: & ipsi
nolūt pñorta vitare feminaz. Liberalitat⁹ & nō cessare a rapinis. Hu
militatis/ & a morib⁹ supbis non cauere: ne q̄ se (vt Jesus Christus dō
minus noster) in opib⁹ humilitatis exercere. Dicunt aliquando quia
sufficiat eis eoz pñcia. Sed non est ita: oportet etiā primo viuere. Et
qd ḡ faciam vi occasioñes amoueam. Laue peccata & mala/ & simile
omnē spēm mali. Sic iubet Ap̄lus: Ab omni specie mala inq̄ absti
nere vos. i. Thessa. vlti. Nō tibi soli sed & primis viuere oportet. Scr̄
& pñm est em̄: Diliges primum tuū sicut teipm. Detractorē admone:
Vocandi sunt (air b. Breg.) detractores & tranquille admonēdi: eis q̄
satisfacere modis omnib⁹ debemus. Satisfacere inq̄ in cautelam pec
cati alieni (vt air Alexader). i. excidere causam scandali. Et cur ita: q̄a
ut vitas de iudeis: Ne forte scandalizemus eos. & Qui scandalizauε
rit vñū de pusillis istis q̄ in me credunt r̄c. Secede. O q̄ felices sunt
q̄ se a mūdo absoluērūt: quēadmodū multi lctōp fecerūt: pñbete & ere
mite/ q̄b⁹ non erat mūdus dignus. ad Heb. xj. In speluncis & cauero
nis habitantes. Sic Helias/ sic Hieremias fugere sunt pñpulsi: quia
mūdus nisi ei similes diligere nō p̄t. Beatus cui datū est vt secedat a
mūdo: velut pelicanus/ nycticorax/ aut passer solitarius in recto. Pel
icanus eremita: nycticorax in domicilio solitari⁹: passer claustral⁹ in
recto. Vlde pñmū sup Psalterio. Alter ordinat Berson. xcij. sup
Magnifi. v. Et cur it . . . o Davide Quia tota die exprobabant
mibi iūmici mei: & q̄ . . . it me aduersum me iurabāt. Hoc plane
oib⁹ seculū relinquētib⁹ est causa vel seq̄la.

Secūda nola: nō resistere. Sunt qui in seculo manēt & in solitudi
nes eis secedere minimeb⁹. Hi aliqui cū patiunt̄ mōsus detrahētiū di

éunt: O nibil dicam: qd ad me: in scia tutus sum: nō hz vt resistá. Eras frater: caue ne stultus fias: hz em in casu. Et qbz. Primo ppter te s. ppter tue fame seruatōem. Multū em hec volet ad pfectu spūalis um in se et in alijs: ipa em est frenū a petō retrahens: qdciu homo scit q fama sua est integra: tinet se a multis: et ybi rescuerit diffamatam laris peccat habenis. Sed noli talis facere o frater. Si infamatus es poteris famā piori equalē immo maiore recuperare. s. si ad ardiam vitā fucris aggressus: sic em fiet: vt oēs te mirentur: immo magis splendeat vita tua bona: qd si non peccauisses. Radiat plane gla Magdalene/ A Petri et Matthei/ ppter grauissimā pniam sequitā et bonā vitā Ma gdalene et Petri. Fit in talib modo pictorū: qd picturā p magistri qun cū magis apparere et exprimi faciūt. Ita videm qd q i adolescentia disoluti fuerūt et mori suertantur/ glōsiores alijs q a pueritia boni fucrūt efficiantur. Secō ppter alī/puta bonū eius q detrabit: vt vice eius audacia reprobatur et de cetero talia non attentet. Prouer. xxvij. Rude stulta iurta stulticiā suā/ ne videat sibi sapiens. Tertio ppter bonū multoz quoq pfectus impediat ppter detractōes illatas nobis. Grego. Hi qd vita in exemplo imitatōis est posita/ dñt si pnt detrabentū sibi vba qpestere: ne eoz pdicatōem non audiāt q audire poterant: et ita in prauis moribus remanētes bñ viuere remittat. Quarto ppter iusticiā/ zelum. s. iusticie. Sic resistere detractoribz fm Richar. p modū licitū et honestū nō modo zgruum/ immo et meritorū videat. Quinto ppter zelum vindicte. Laue ne zelo vindicte motus hoc facias: sed deo zmitte. Et quō inqz resistā: h mō. Detractōes detractōnito nō retūde. Is em cui detrabit fm Antib. d; patiēter ferre/ nō odio moueri: vel destra etōes de se factas detractōibz alioz retūdere/ directe. s. dicēdo falsa vel occulta mala dēpilis. Debes te excusare: et innocētiā tuā ondere quās etū potes/ ne alī ex infamia crōta scādalizent: als tacēdo male faceres. Bñ Aug. Qui fidēs scie sue negligit famā suā/ numis crudelis ē. xj. q. iij. nō sūt audiēdi. Q. si vez est qd de te dictū ē: hz occultū/ talr te excusa qd nō mētiaris vel peieres vel arguas detractores de mēdacio: hz poteris te alīqz vobis sophisticis excusare: vt qd multa falsa qdīe dicunt ab hoībz: vel qd de scis viris etia multa mala falso dicta sunt: et ideo nō mirz si etiā de te ipso dicunt: et qd mirz qd credat tātū nefas de eo et hmōi. Et si ex h. detractores incurrit infamā: qd detegit falsitas et malicia eoz: imputat eis qd sibi h. pcurauerūt. Inuriā si placet retine: nō em teneat h. inuriā receptā remittere ei qd detrabit cū veniam petit/ nisi famā restituat dicēdo illis corā qbz detraxit se falsum dixisse si falsum dixit. Odīū et rancorē nunqz tenere/ hz deo zmittere/ facta sufficiēti excusatōe. Bñ Gre. sup Ezech. homel. ix. Sicut linguas detrahētū nostro studio nō debem⁹ excitare ne pereat: ita p suā maliciā eruditatas debem⁹ eqnimitter tolerare/ vt nobis meritū crescat: ita fm Ra

D v

Inquietorum

ebat.) op. ppter detractōem nō debemus a charitate discedere/nec odij
nec mēdaci vel impatiētie vitiū incurrere. Debes etiā p. detractoris
bus exorare ad maiore grām impetrādā: exēplo Lb: i/q p. p̄bterā dis-
cebat: Pro eo vt me diligēt detrahebat mibi. s. iudei; ego aut orabā
p eis. psal. c viii.

Tertia nolā nō qescere. Post hec q̄ recēsita sunt frat̄; noli animo in
q̄etari sup detractōib⁹ q̄ tibi inferunt iugit: h̄ esto q̄etus: qr frustra te
fatigares. Noli nisi ad impossible/ r qmō oīm ora obstruēcas. Sine
ciconias crocolare/ asinos rudere/ coartare ranas/ cancs latrare/ anses
res glacitare/ anates tērimare (schnatteren) cuculos cuculare: nō aliō
nouerūt. Canit avis quis/ sicut rost⁹ sibi circuit. Sic hec turba male
dicoz bona nō nouit loq̄/ s̄ mala. Et plane sine tuo malo/ imo cū ma-
gno modo misit tibi de⁹ bos/ r elegit eos ex oī carne/ vt tibi seruant.

LSūt rustici q̄ tibi sepes p̄strūnt ex spinis: r sepiūt tibi viā rectāne ab
ea declinē in viā infernū/ a via regia in graminosaz via. Dsee. ij. Ses-
piā vias tuas spinis. Sūt vigiles ciuitatē ecēe custodiētes/ ad modū
vigilū/ q̄si sp̄ metētcs: Dicūt r clamāt (ich sich dich wol/ ich sich dich
wol) cū tñ nemīne videat in fossato. Et hi q̄qz p̄tinue p̄tra bonos clas-
māt/ etiā cū nibil mali de eis vidēt (Ich sich dich r̄c.) Sicq; boni cu-
stodiūt ne mala agāt p̄tra intērōem illoz vigilū. Sunt eq̄ q̄ segetes
dñi depascūt ne in paleas lururiēt/ r pauca ḡna habeat. Sūt lima va-
sis ḡle rubiginē auferētes. O maledicta vasa q̄ a limis istis rubigines
p̄trahūt/ vn̄ deberēt sumere decorē. Sūt rasores/nouaculis suaz lin-
guaz crines peccati clarōis a filijs dei eradētes. Siquidē (vt ait b. Bre-
go.) siccirco laxat dñs linguas detractōz in electos: vt siqd̄ in eis elas-
tionis surrepserit/ lingua detractoris eradat. Noli ḡ inq̄etari ppter lins
3 guas detraheentes. Potius q̄esce r collige te intra teingredere dos-
mū/ scie tue/ r q̄escas cum illa. Nunc nunc locū habet qđ a pncipio
obiecisti: qr p̄scia tua tibi sufficit. In h̄ casu ita facere te docet b. Bre.
Inter v̄ba (inq̄) laudantiū siue vituprantii sp̄ ad mentē recurrēdū
ē: r si in ea nō inuenīt bonū qđ de nobis dr̄/ magnā d̄z de nobis tristis
ciam ḡnarc: rursus si in ea nō inuenīt malū qđ de nobis boies loquū-
tur/ in magnā debem⁹ lcticiā psilire. Q, si non oēs laudāt/ r p̄scientia

liberos nos esse demonstrat: habemus Paulū dicentē: Gloria nostra
hec est testimoniū p̄sciētie nostre. Job quoq; dr̄: Ecce in celo testis me-
us. Si ḡ est nobis testis in celo/ testis in corde: dimittamus stultos fo-
ris loq̄ qđ volunt. rj. q. ij. inter v̄ba. De Socrate legit̄ in vitas phoz:
qr aliquā seriose suis detractorib⁹ auditū p̄buit. Causam aut̄ sc̄icitatis
bus reddidit. nam si eoz q̄ insunt dixerint/ corrigemur: si v̄o non/nib⁹
ad nos: opt̄z inq̄t ita fieri/ vt si bene dicūt corrigamur: si male/nib⁹
ad nos. Sine ḡ o frater in h̄ casu canes latrare: etiā canes furere dia-
bolicos. Utqz canes detractores p̄ oēs modū. Neḡt me putas temere

loqui canes sunt. Canis sagittā hūs seniori infirā/donec remouerit **1**
 nō q̄escit: et stultus detractor q̄escere nō p̄t donec v̄bū malū qd audis
 uit de primo/aliij retulerit. Nō uit Eccl̄us qd diri. Sicut sagitta in fes-
 more canis/sic v̄bū in ore stulti. Canis gregē dñi sui custodit: et de-
 tractores canes sunt/gregē diaboli custodiētes: ctiā vnā ouiculā inde
 auferri nō p̄mittentes/qn latrēt vel deridēdo vel alit offendēdo. Pla-
 ne quotiensq; aliquē viderint mores huius fallacis mūdi relinqre/
 euestigio mouet rict⁹ et dētes vibrant(entrebeckent die zen) Comez **3**
 dūt canes carnes/et ossa rodūt: et his nō sufficit si carnalib⁹ detraherent
 nisi etiā spūales roserint:nemini parcūt:simplicib⁹/penitētib⁹/deuonis
 p̄dicatorib⁹ et platis detrahūt. Grego.sup illud Job.xix. Quare me p
 seq̄minī sicut deus/et carnib⁹ meis saturamini:dt. Sciendū est:qr eti-
 am hi q̄ alienē vite detractōe pascunt/alienis pculdubio carnib⁹ satu-
 rant. Enī bñ p Salomonē dr: Noli esse in zuiujs pctōz:neq; cornes **E**
 das cū eis q̄ carnes ad vescēdū zferūt. Carnes q̄ppe ad vescēdū zfer-
 re est in collocurōe derogatōnis vicissim.prunoz vitia dicere. Sic et
 Paulus Gall. v. Q, si inuicē mordetis/videte ne abinuicē psumami-
 ni. Canes in macello morant/sanguini ztinuo et sp̄ insidiātes: et hi san-
 guinolenta hāt labia his sanguinib⁹ a qbd liberari petūt/aliōz
 rum.s. p̄cis defedātes. Insidiemur inqunt sanguini. Drouer.). H̄sit
 labia cruentaria sanguinib⁹ ch̄ianor⁹ boīm. Canes nō sunt digni **5**
 pane filioz. Siqdē (et dñs ait)nō ē bonū panē accipe filioz et dare
 canib⁹. Et hi canes detractores digni nō sunt vt pane sacramētali fili-
 oz hodie p̄ Jesum instituto pascant:q̄ si sumpterint/in pniciē aie sue
 sumūt. Qualis fuit canis ille sanguinolētius Judas/inter filios impu-
 dētissime se ad mēsam eoz ingeres/et panē celestē cū eis accipiēs. No-
 lito o frater talis esse aut manere canis:cogita qr seduct⁹ es a dño tuo
 &/et ab alio.s. diabolo illaqueat⁹:rumpē laqum/excute iugū: et zuer-
 tere ad dñm deū tuū. Lognoscē cū p fidē in h sacramēto existētē ve-
 rū deū et hoīem. Adbereas ei p amore/charitatē.s. ch̄ianā cū sup oia **7**
 diligēdo. Euome sanguinē pctōz oīm p p̄fessionē quem imbibisti. **3**
 Subsilias corā eo p deuotōem alacrē actualē. Sic ex cane pctōre fi-
 es catell⁹ penitēs/dign⁹ saltē micis q̄ cadūt de mēsa dñoz/gfaz.s. et **4**
 &tutū.dign⁹ inq; de zgruo/nō de pdigno. Veniet itaq; dies vt etiaz **5**
 et catello fili⁹ fias: et h qdē in p̄tate tua erit:q̄pe q̄ dedit p̄tate eis fili-
 os dei fieri/his q̄ credut in noīe ei⁹. Ja post pniam verā ad panē fili-
 orū ch̄:m dñm sub sacramēto admittaris/et ad mēsaz post hāc vitā in
 celestib⁹ dignus habearis. Ad quā pducat **6**.

Feria.vi.parascenes.xij. Aprilis:mane hora.vi

Stultoz infinitus est numerus. Eccl̄s. jk.